

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Evagrii Scolastici, Ecclesiasticae Historiae Liber Sextvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

EVAGRII SCOLASTICI, ECCLESIASTICAE HISTORIAE LIBER

SEXTVS.

De Mauritijs & Augusta nuptiis.

Caput I.

AVRICIVS, susceptis imperij gubernaculis, primum ea, quæ ad nuptias spectabant, apparauit: deinde Augustam, alio nomine Constantinam appellatam, ritibus, quos decus exigit imperij, solemniter celebratis, vinculo matrimonij sibi copulauit: tunc pompam magnifice ac splendide egit nuptiarum: postremo conuiuia publica cum summo splendore per totam urbem agitata curauit. Aderant autem his nuptijs vera pietas & regia magnificentia, quæ eas, & præclarissimo comitatu, & muneribus honorificentissimis adornauere. Nam altera non solum vtrumque Mauricij parentem (quod nulli ante imperatori euenisse aliquando traditum est) nuptias decora canitie, & rugis planè venerandis cohonestaturum, verum etiam fratres pulchritudine & forma eximios, ea solènia exornaturos adduxit. Altera verò vestè auro intertextâ, purpura & lapidibus Indicis colustratam, coronas multo auro & magna lapidum præiosorum varietate ac splendore illuminatas, & omnes nobiles tam qui in militiam, quàm qui in aulam ascripti erant, attulit: qui quidem & tendas accendebant nuptiales, & splendide ornateque, quò se magis in luce & in oculis omnium collocarent, solemnem illam nuptiarum celebritatem decorabant: sic vt pompa illa nihil inter homines vel illustrius, vel beatius vnquam factum esse memoriæ proditum sit. Quinetiam Damophilus rerum Romanarum scriptor ait Plutarchum, Charonem scitè quidem dixisse, quod hu-

ius v-

ius vnus vrbs gratia (Romam dico) virtus & fortuna societatem inter ipsas coiuerūt: at ipse equidem dicerem, pietatem veram & felicitatem in vno Mauricio ad hunc modum propterea coiuisse, quòd vera pietas felicitatem vi sua adesse coegit, & ne utiquam omnino eam euerti labefactarie passa est. His rebus confectis, Mauricius deinceps non corpus modo, verum etiam animum eximia purpura & corona vestiuit. Nam solus ferè ex imperatorum numero sibi ipsi imperare nititur, & imperator reuera factus, primū popularem perturbationum statum ex animo suo exigens: deinde statum optimatum in rationis domicilio constituens, viuum se virtutis exemplar præbere, quo subiectos ad se imitandum erudiret. Arque ista dicuntur à me quidem, non uti eum blanditijs & assentatione deliniam (cur enim amabo hæc à me ad eum finem dicerentur, cum ille, quæ ipse literis prodo, penitus ignoret) sed quòd tum dona à Deo ei tam munifice tributa, tum res, quæ tam varijs modis adeo prosperè & feliciter acciderunt, ea ita se habere liquidò ostendunt. Quæ sane omnia ex animo & ingenuè Deo accepta referre debemus.

De Alamundaro Saraceno & nato eius Naamane. Caput II.

ISTE imperator præter cæteros omnes operam dabat, ut nullius sanguis, qui læsæ maiestatis reus fuit, omnino funderetur: & propterea ne Alamundarum quidè Scenitarum Arabum ducem, qui ipsum (ut ante commemorauit) prodiderat, multauit morte, sed vna sola insula expulsus cum vxore & quibusdam liberorum, iussit multæ loco in Siciliam demigrare. Quinetiam Naamanem huius filium, qui infinita mala in remp. inuexerat, qui vtraque Phœniciam & Palæstinam populatus fuerat, qui denique easdem regiones opera barbarorum, quos circum se habebat, eodem tempore, quo pater Alamundarus capiebatur, in seruitutem redegerat, cum omnes morti addixissent, in libera tenuit custodia, nulloque præterea supplicio affecit. Eadem quoque clementia erga infinitos alios ab eo ostentata est, uti singillatim, cum locus opportunus inciderit, declarabo.

De Io-

EVAGR. HISTORIAE

*De Ioannis praefectura, & Philippico, & quae ab
eis gesta sunt. Caput III.*

DVX vero copiarum in Oriente militantium primum Ioannes, genere Thrax à Mauricio missus est, qui in nonnullis praelijs male rem gerens, in alijs rursus, quod antè peccauerat, sarcians, nihil, quod sit in laude ponendum, transigit. Deinde Philippicus, affinitate cum Mauricio (vnam namque ex sororibus duxerat vxorem) coniunctus: qui extra fines imperij Romani in regiones alienas egressus, omnia, quae ante pedes erant, depopulatus est, magnisque spolijs potitus, multos tum ex nobilibus & patitijs Nisibis, tum ex alijs, qui cis Tigrim fluuium accolebant, interfecit. Congreditur porrò cum Persis, & graui commisso praelio, multos è Persis eosque illustres prostrauit, complures viuos cepit. atque vnam turmam, quae in collem opportuno in loco situm confugerat, cum capere posset, dimisit illaeram: quae quidem pollicebatur, se quam primum ad regem suum legatos de pace missuram. Alias praeterea res, dum copias Romanorum ductabat, confecit, militesque à luxu & delitijs vindicauit, & velut freno ad modestiam & obsequentiam assuefecit. Quas res his, qui vel de eiusmodi modo scripserint, vel scribere sint aggressuri, eatenus si placet persequendas relinquimus, quatenus vel auditione acceperint, vel cõceperint opinione: quorum oratio praë ignoratione labi, atque adeo claudicare, & vel praë nimio partium studio remissa, vel praë nimio odio cæcata à vero aberrare solet.

*De Prisci praefectura, & qua facto repente à
militibus suis in eum impetu, perpeffus sit.*

Caput IIII.

POST Philippicum, illud ducis munus capessit Priscus: ad quem sine causis grauibus & necessarijs non facilis & expeditus patebat aditus. Quippe existimauit, si modò multum ipse secum solus versaretur, tum se omnia ex sententia gesturum, tum copias, quibus praëfuit, eo pacto inductas ad metuendum, multo facilius eius mandatis obtempera-

temperaturas. Verùm cum ad exercitum, supercilijs elatis, insolenti obtutu, & toto corporis habitu ad nimiam arrogantiam composito accederet, militibusque nonnulla de militum in bellis gerendis tolerantia, de exquisita armatura, denique de præmijs, quæ essent à rep. accepturi, exposuisset, illi antè de ijs rebus satis persuasi, palam suæ iræ furorem ostendere, simulque eò prorumpentes, vbi tentorium sibi posuerat, omnem magnificum eius apparatus, & thesaurum prætiiosissimum barbarorum more diripere cœperunt: atque parum certè aberat, quin eum ipsum confecissent. nisi equo quodam vectario conscenso, Edessam prope confugisset: quam urbem, missis quibusdam copijs, obfidebant, Priscumque repetebant.

*De Germano, qui imperij summam, inuito relata-
tanteq; animo suscepit. Caput V.*

VBI verò ciues Edessæ Priscum reddere noluerunt, milites, eo relicto, Germanum copiarum in Phœnicia Libanensi militantium ducem vi manuque captum, suum ducem atque adeo imperatorem designant. Cum autè is id muneris recusaret, illiq; instarent acrius, & grauis cõtentio vtrinque oriretur, partim quòd hic cogi noluit, illi eum compellere conati sunt, & cum illi minaretur se eum interfekturos, ni spòte munus illud susciperet, hicque planè declararet, se neque metuere, neque vlla ex parte attonitum esse, tandem eum verberibus cædere, & corporis membra mutilare aggrediuntur: quos cruciatus illum minime toleraturum (nam eum neutiquam plus habere duritiæ ad plagas ferendas, quàm quod natura eius ætasque præ se ferebat) in animum induxerunt. Eum igitur aggrossi, & quid pati posset, experti, cautione quidem & clementia, ne eum grauitè læderent, adhibita, tandem eorum instituto ascensuri, & iurandum dare, se re vera fidem illis seruaturum cogunt. Itaque ad eum modum, illum, cui ipsi imperauerant, imperare, & quem rexerant, regere, & quem velut captiuum duxerant, ipsis dominari compellebant. Quintiam alios omnes ordinum præfectos, duces manipulares, tribunos, centuriones, & decuriones de gradibus suis deturbant, sibi que quos volunt, præficiunt: imperium denique

denique

EVAGR. HISTORIAE

denique maledictis figunt. Et quanquã erga vectigales gerebant se moderatius, quã barbari solent, tamen erga socios & reip. ministros animo erãt plane alieno. Nã neq; comteatum mensura, aut pondere accipere, neque diuersorij sibi præstituti contenti esse voluerunt, sed mens cuiusque lex, & voluntas pro regula præscripta fuit.

Quòd cum rursus Philippicum imperator emitteret, exercitus illum recusauit.

Caput VI.

Imperator igitur mittit Philippicum, qui istas res corrigeret: quem milites non solum non admiserunt, sed si quem eius partibus fauere suspicarentur, eum in grauisimum vitæ discrimen adduxerunt.

De Gregorio Theopolitano, hoc est, Antiocheno episcopo, & intentata aduersus eum calumniã, & quomodo falsam illam redarguerit.

Caput VII.

HIS rebus hoc loco cõstitutis, Gregorius Antiochiæ episcopus, Constantinopoli domum reuertitur, graui conlecto certamine, de quo iam dicturus venio.

Cum Asterius Orientis gereret præfecturam, & contentio inter eum & Gregorium orta esset, primum omnes ciuitatis primores, partibus Asterij se addixerunt. Deinde adiuncti sunt etiam ei, si qui populares erant, & artes exercebant in ciuitate (singuli enim se aliquid damni à Gregorio accessisse affirmabant) postremò plebi vt conuitia in Gregoriũ iacerent permissum erat. Ambò igitur, & optimates, & populares in eandem cum plebe quasi pedibus iniere sententiam: & tum in plateis, tum in theatro probra & contumelias in episcopum Gregorium intorquere non cessauere: quin etiam ne à Scena quidẽ talis absuit petulantia. Quapropter Asterius abdicatur præfectura, ad quam administrandum Ioannes deligitur: cui imperator dabat mandatũ, vt de seditione illa accurate inquireret. Hic Ioannes vir quidem erat, ne ad minima quidem negocia procuranda, nedum ad tam grauem prouinciã suscipiendam idoneus.

Itaque

Itaque cum ciuitatem tumultu ac perturbatione referisset, edictumque publicasset, cuique liberum esse pro arbitrato Episcopū inſimulare, libellum contra eū à quodam argentario recepit, quo accusabatur cum propria ſorore alteri viro in matrimoniū data rem habuisse. Recipit item ab alijs eius generis hominibus, quod prosperum ciuitatis ſtatum non ſemel, ſed ſæpius labefactauerat. At Gregorius cum de eo ſe purgauit crimine, tum de alijs ad Imperatorē & concilium prouocauit. Me igitur cum eo aſſiduè verſante, præſenteque, iter capit Conſtantinopolim de criminibus hiſce ſe purgaturus. Ac cum Patriarchæ omnes, partim per ſe, partim per vicarios quæſtioni de Gregorio habitæ intereſſent, & cauſa eſſet coram ſacro ſenatu, & multis ſanctiſſimis primarum urbium Episcopis cognita, poſt multas & graues contentiones ſecundum Gregorium ſententia pronuntiata eſt, vt eius accuſator neruis excruciatuſ, & circum ciuitatē actus, exilio mulſtaretur. Itaq; Gregorius inde ad ſuam ſedem reuertitur: interea loci milites tumultus ciere non deſinūt, Philippico circiter Berceam & Chalcidem urbem commorante.

*Quod iterum terræmotibus Theopolis
concutiebatur.*

CAPVT VIII.

Quatuor menſibus poſt reditum Gregorij dilapſis, anno ſexcenteſimo, trigefimo ſeptimo poſt nomen Antiochiæ urbi impoſitum, & anno ſexageſimo primo poſt terræmotum, qui proximus ante in ea ciuitate extitiſſet, cum ipſe pridie Calend. Octobris teneram virginē vxorem ducerem, & ciuitas propterea feſtum celebraret, & publicos conuentus cum pompa circiter thalamum iugalem agerent, tertia hora poſt crepuſculum, turbatio & terræmotuſ ſimul cum impetu irruens, totam ciuitatem concutit. Multaque loca, contquaſſatis fundamentis, deturbat: adeo vt omnia ædificia circa Eccleſiam ſanctiſſimam ad terram proſternerentur, excepto ſolo hemiſpherio, quod Euphræmiuſ ex lauro conſtruendum curauerat, quodque terræmotu temporibus Iuſtini factu non parū acceperat incommodi, quod denique terræmotibus, qui deinceps acciderunt,

R. s. grauiter

EVAGR. HISTORIAE

grauiter agitatam versus septentrionem ita inclinabatur, ut trabes ligneas eijceret, quæ cū ingenti fragore conciderūt, hemisphærio in proprium locū resiliente, & velut perpendiculo quodam directè locato. Multæ etiā partes Ostracina, & Psephium, de quo supra diximus, & omnia illa loca, quæ Brisia vocantur, quinetiam ædificia sanctissimi templi Deiparæ Mariæ corruerunt, media quadā porticu mirū in modū cōseruata. Porro autē oēs turres quæ in plano constructæ erant disiectæ sunt, reliquo ædificio, pinnis muri exceptis, integro stante manenteq; Pinnarū autē lapides nonnulli retro pulsi, minime tamen prolapsi sunt. Alia præterea templa, & vtrunq; balneū publicū, quod duobus distinctis temporibus inseruit, eadē oppressit calamitas. Multitudo quoq; promiscuè est eadē inuoluta clade: & ut quidam cōiecturā ex pane, q̄ ī tota ciuitate cōsumi solet faciūt, hæc lues sexaginta hominū millia extinxit. Verū episcopus præter omniū expectationē euasit incolumis, toto domicilio, in quo sedebat, ruinam passo, & solis illis, qui eū circūstitebāt seruatis, alio præterea nemine: qui illum omni festinatione subleuantes, cum terræmotus locum secunda concussione patefaceret, per funem demissum è periculo eripuerunt. Accidit autem in hoc infelici casu res quædam ciuitati persalutaris. Nam clemētia Dei propitij furorē suum mitigātis, & virga miserationis & misericordiarū peccata populi corrigentis, nullū incendium factum est, cum ingēs flāma, quæ partim ex foco, & lucernis tam publicè, quàm primatim accensis, partim ex culinis, balneis, & alijs locis propè infinitis erumpebat, totam urbem circuiret. Hoc terræmotu oppressi fuere tū nobiles & illustres viri quàm plurimi, tum Asterius vnā extinctus. Quam cladem vrbi inflictam pecunia sarfit imperator.

Quod Barbari propter exercitus Romani defectionem, audaciam sumentes, illum adorti à Germano fusi prostratique sunt.

CAPVT IX.

QUOD autē ad exercitū attinet, eodem fere loco fuit: adeo ut Barbari persuasum habētes, neminē eos prohibiturū, quò minus suo more grassarētur, in fines Romanorū irruerent. Verū Germanus cū suis copijs illis obuiam profectus, vi manuq; sic profligauit, ut ne vnus feret reliquus

reliquis, qui cladem cæteris Persis nuntiaret.

De imperatoris Clementia in eos qui duces suos deseruerant. CAPVT X.

EXercitum igitur pecunia remuneratur quidem imperator, sed Germanū aliosq; in iudiciū vocat: & tametsi contra omnes mortis pronūtiata fuit sententia, tamen neminē eorū vllō affici incōmodo passus est, sed munera illis impertijt. His rebus ita cōstitutis, Abari bis vsq; ad locū, qui lōgus murus appellatur, irruptione facta, Singedonem, Anchialū, totam Helladem, & alias præterea ciuitates & arces expugnans, sibiq; subijciūt, omnibus rebus ferro & igne vastatis, idq; cū multæ copiæ Romanorū in Oriente versarentur. Itaq; imperator Andreā suorū satellitū facile principē mittit, persuasurū exercitui, vt duces manipulares, & alios præfectos, quos antè habuerāt, admitterēt.

Quòd Gregorius Theopolitanus episcopus, ad reconciliandum exercitum mittitur, & eius apud milites oratio.

CAPVT XI.

ACcum milites Andree hortationē ne audire quidem sustinerent, negocium ad Gregorium transfertur, nō solum q̄ res maximas cōmodē conficere poterat, sed quòd multū honoris ei iure debebat exercitus: quippe nō nulli milites ab eo pecunia liberaliter donati erāt, alij vestitu, cibo, & alijs rebus adiuti tum, cum in album militū relati, & per eum admissi fuerunt. Itaque nuntijs in loca singula missis, totius exercitus facile principes Litarbis (qui locus Antiochia abest circiter trecenta stadia) in vnum cōgandos curat. Ad quos cum accessit, genibus humi positus talem habuit orationem. Iam pridem mecum decreueram, ò Romani, (qui hoc nomen verè vsurpatis) ad vos iter suscepisse, quò tum de rerum præsentium statu vobiscum communicarem, tum illud vnà inire consilium, quod mea erga vos beneuolentia, quam vos vestris animis sine dubio percepistis satis iam tum confirmatam, cum naualem pugnam à vobis susceptam, tempestatemque inde excitatam subsidijs opportunis ac necessarijs subleuauit. Verūm hæctenus illud à me dilatatum est, diuina fortasse prouidentia neutiquam potestatem concedente, quò tum Persæ vires ac fortitudinem Romanorum, à quibus etiam

Rt 2 duce de-

E V A G R . H I S T O R .

duce destituti erant profligati, penitus perspicerent, tum
 vester syncerus & beneuolus in rep. animus & tempore,
 exploratè cognitus, & rebus gestis comprobatus, omnino,
 confirmaretur. Nam illud planè omnibus notum ac testa-
 tum effecistis, quòd quãuis aduersus duces vestros alienato-
 sitis, & offenso animo, nihil vobis rep. existit antiquius,
 Quod cum ita sit, deinceps iam quid agendum sit, videam-
 us. Imperator vos ad amicitia vocat: pollicetur omnium,
 que ante hac à vobis peccata sunt, se prorsus obliturum: ve-
 stram in rep. beneuolentiam, & animorum in bello geren-
 do magnitudinem satis putat habere ponderis ad veniam,
 vobis iure impetrandam: atque ista omnia velut certissima
 pignora dat, se vobis vestra errata condonasse. Atque, si
 vestræ erga rep. beneuolentiæ Deus tantum tribuebat, vt
 propterea perficeret vti post peccata depulsa non minor,
 quàm antè in vobis eluceret fortitudo (quod quidem eui-
 dens culpæ remissæ argumentum est) quí fieri potest, vt ip-
 se meam voluntatem non dirigam eò, quò diuinus instin-
 ctus eam inclinauerit. Mihi igitur, ò Romani, quàm celer-
 rimè obsecundate: & ne prodamus occasionem nobis in
 præsentia oblatam, neque nostra incuria eam præterlabi si-
 namus. Etenim cum prætergrediatur, odit moram, & ægrè,
 admodum ferens, quod negligentia præterita sit, se rursus
 præhendi omnino non patitur. Quocirca paternæ & auitæ
 obedientiæ estote hæredes, quemadmodum estis & forti-
 tudinis, vt in omnibus rebus vos verè Romanos declare-
 tis: atq; nullus obtrektor vel nominis vestri perstringen-
 di causam habeat, vel vos filios degeneres esse ac spurios,
 ostédédi. Nā patres ac maiores vestri à Consulibus & Im-
 peratoribus gubernati obediētia, & animi celsitate vniuer-
 sum orbē terrarū in potestate ac ditionē suam; redegerunt.
 Quid Manliū Torquatū cōmemorē, qui filiū suum, licet
 res præclaras gessisset, tamen propter neglectā ab eo obe-
 dientiam è medio sustulit? Nam prudenti ducū consilio, &
 militum alacri obedientia magnæ & præclaræ res cōfici so-
 lent. Verū cum altera istarum rerum alterius ope careat, ne-
 gocium susceptū claudicat, labat, & omnino male geritur,
 nec immerito: præsertim cum duæ res, quæ necessario con-
 iungi debent, penitus dissociantur. Ne sit igitur vlla in vo-
 bis mo-

q bis mora, sed mihi quàm primùm morè gerite (quippe epi-
 scopus inter Imperatorè & exercitū causam agit) & decla-
 rate, quod in vestris conatibus nulla insit tyrannidis exer-
 cendæ significatio, sed quod iustū odiū à vobis ad tempus
 contra duces, qui vos iniuria affecerint, susceptū sit. Quod
 si ita sit, vt non quā celerrimè his consilijs assentiamini, ipse
 tamen videbor cū benevolentia in rep. tum amicitia erga
 vos officio perfunctus esse. Illud porrò cum vestris menti-
 bus considerate, quales tyrannorum exitus fuerint. Cogi-
 tate præterea, qua ratione res, quas habetis in manibus, ex-
 pedire possitis, præsertim cū mea quidem sententia, vt oēs
 vnà cōsistatis fieri nullo modo potest. (Vnde nanq; vel fir-
 mamētū, vel res, quas mare ad hominū subsidiū continenti
 suppeditare solet, vobis apportabuntur) nisi Christianos
 bello oppugnantes, & vicissim ab illis oppugnati, turpissi-
 mum dedecus tum admittere, tū subire volueritis? Et quis
 tandem futurus est exitus? Certè in varia loca dispersi dis-
 sipatiq; vitam miserè transigetis. Atque inde è vestigio
 ultio sequetur, quæ vobis de cætero veniam cōcedi nō si-
 net. Quare date mihi dexteras, & mutuò inter nos cōfide-
 remus, quid tū ex nostri ipsorum, tū ex reip. vsu futurū sit:
 præsertim cum festos dies tū salutaris passionis, tū sanctis-
 simæ resurrectionis Christi Dei nostro instituto quodam-
 modo opem ferentes habeamus?

*Quòd post habitam Gregorij orationem, milites muta-
 ta sententia, denuò Philippicum imperatorè exer-
 citus recipiunt.*

Caput XII.

CV M hæc dixisset Gregorius, magnamq; vim lachry-
 marum profudisset, omnium illorum mentes, velut
 diuina quadā vi ac virtute momento temporis mutarē
 sunt: adeò vt postularent potestaté è confessu exeundi, quò
 separatim ipsi inter se quid agēdum esset, deliberarēt. Itaq;
 haud diu pòst, veniunt, se episcopi voluntati atq; arbitrio
 dedituros. Ac cum Gregorius Philippicū illis nominaret,
 quem voluit, vt sibi ducem peterent, respondent, tū se tum
 reliquum vniuersum exercitū sanctè iurasse, nunq; se illud
 facturum. Tum ille sine mora aut vlla omnino cunctatio-
 ne, episcopo, inquit, concessum est, & potestas data soluēdi

Rr 3

& ligand-

& ligandi in caelo & in terra, sententiamq; euangelij illis citavit. Cum verò illi etiam in hac re eius arbitrio cederent, Deum idcirco precibus & obsecrationibus placare coepit. Atq; immaculato Christi corpore eis distributo (erat enim sacrosancta illa dies, quæ sanctæ domini passioni proxima est) cum omnes, qui circiter duo millia erant, toris in herba ad eam rem confectis accubentes, cœna excepisset, postridie domum redijt: decreuitq; vt illi quo loco vellent, in vnum conuenirent. Itaq; Philippicū interim Tarci Ciliciæ atatem degentem accersit, vt Constantinopolim maturè contendat: deq; his rebus refert ad imperatorē, eiq; postulata exercit⁹ de Philippico per literas significat. Milites autē Philippico postea Antiochiā profecto occurrūt, & hoībus, qui lauacro diuinæ regenerationis tincti erant, sibi, vt pro eis deprecarentur, ascitis, ad genua Philippici accidunt. Qui cum dexteram illis dedisset, se præteritæ culpæ memoriam obliuione penitus deleturum, cū eo denuò in militiā proficiscuntur. Atque istæ res ad hunc exitum peruenēre.

De captis Martyropoli.

Caput XIII.

Sittas quidā vnus ex decurionibus Martyropolis, quoniam animo aduersus quendā militum præfectum exacerato fuit, ciuitatē prodidit, tempore, quo milites præfidiarij aberant, ad eam rem obseruato. Atq; cohorte Persica, Romanæ cohortis specie in vrbe introduc̃ta, eā occupauit, vrbe Romanis planè opportunissimā: ac mulieres complures ætate florentē integrāq; intra vrbe continuit, aliosq; omnes, seruis quibusdam exceptis, exegit. Quare ex templo Philippicus eo iter maturè facit: vrbe milite circumdans obsidet. Et quamuis res ab obsidione necessaria ei deessent, tamen illis, quæ suppetebant, depugnauit. Atque quibusdā fossis excisis, vnam turrim disturbat. Verūm ciuitatem capere propterea non poterat, quòd Persæ de nocte vigilantes, quod dirutum erat, denuo refarciebāt. Vbi verò Romani crebro in murum impetu factō repulsi sunt (tela enim ex locis superioribus exquisitè in eos cōiiciebantur, & plus incommodi accepere ipsi, quàm illis, qui erant in vrbe intulere) dimittunt obsidionem, & paululum indè digressi, castra ponunt: illudq; duntaxat agunt, vt illis, qui vrbe defendebant, nulli alij Persæ adiungerentur.

Cate-

Cæterum Gregorius mādato Mauritij ad castra profectus, suadet, vt ad obsidionem reuertātur. At nihil amplius efficere poterant, præsertim cum nulla machina bellica ad vrbes expugnandas accommodata eis suppeteret. Idcirco dimittitur exercitus ad hyberna: inq; finitimis castellis multa præsidia relinquuntur, eo quidē consilio, vt Persæ nō clandestino introitu in urbē ingrederentur. Proxima autē æstate, exercitu collecto, & Persis ex aduerso dimicantibus, circiter Martyropolim fit grauis pugna. Et quāquam Philippicus in eo prælio superior fuit, & multi Persæ, vno ex illorum principibus deuicto, ceciderunt, tamen satis magna eorum multitudo (de qua re vna potissimum ab illis laboratum est) in Martyropolim introijt. Inde ergo Romani tamen de vrbe per obsidionem capienda proisus desperare cœperunt (fieri enim haud poterat, vt eam viribus obtinerent) tamen alteram urbem septem inde stadia è regione in loco montoso & natura cōmunito, extruunt, vt machinationes quasdam & aggressiones in Martyropolim commiserentur: Atque hæ res æstate ab illis gestæ sunt: hyeme autem dimittitur exercitus.

De Cōmentioli ducatu & Ocbas deuisione. Cap. xiiij.

Commētiolus autē genere Tharx, mittitur in Orientē ad Philippico in ducatu succedendū: qui tametsi bello felicissime cōtra Persas depugnabat, parum tamen abfuit, quin ipse præceps vnā cum equo delapsus, vitā amisisset, nisi vnus ex satellitibus, equo vectario cōscēso, eū è prælio subduxisset. Persæ verò, qui supererant, oībus suis ducibus amissis, terga dāt, & Nisibin cōfugiūt. Ac quoniā ad regē suū redire extimescebāt, (mortē em illis minatus fuerat, nisi duces suos saluos & incolumes reducerent) ibi cōtra Ormisdā cōiurare instituunt: atque etiā Barames dux Persarū qui iā cū suis ex prælio cōtra Turcas cōmisso reuerterat, idē ipsum suast. Interim Commentiolus, Martyropolim obsidens, maiorem partē copiarū ibi relinquit: ipse autem cum quibusdam lectissimis militibus excursionem facit ad Ocbas, arcem munitissimam in ripa vltiore è regione Martyropolis in rupe abrupta sitā: vnde tota ciuitas Martyropolis facile conspici potest. Quam arcē obsidione cingens, nihil, quod ad eam expugnandam facere

R. 4 vide-

EVAGR. HISTORIAE

videbatur intētatum reliquit, sed quibusdā muri partibus
catapultis deturbatis, illac transgressus, arcem vi capit. Pro
inde Persæ de reliquo cœpere de Martyropoli desperare.

De cede Hormisdæ.

Caput XV.

DVm hæc geruntur, Persæ Ormisdam regem oīum sce
leratissimum iniustissimumque propterea trucidant;
quòd subiectos suos nō modo pecunia, sed varijs e-
ciam mortis generibus mulctasset.

De Iunioris ad nos Chosrois fuga. Cap. XVI.

ORmisdæ extincto, Chosroë eius filium regē creant,
contra quē Barames cum suis copijs arma fert. Chos-
roes igitur cum exiguo exercitu illi obuiam it: ac cū
suos ab se deficere cerneret, capessit fugam, rectaque cū
deum, uti ipse aiebat Christianorum inuocasset, ut equus
ipsum eo deportaret, quò ab illo duceretur, Circesium cō-
tendit. Vbi autem cū vxoribus, duobus tenellis liberis, &
quibusdam Persis nobilibus, qui eum sua sponte comita-
bantur, eo venisset, inde legatos mittit ad Mauritium im-
peratorē. Ille, cum de hac re consiliū accuratissime inuis-
set, & inconstantē volubilēq; vitæ humanæ rationē, & repē-
tinas tū eius tū aliarū similiū rerū mutationes vicissitudi-
nesque pōderasset, supplicē admittit legationem: & Chos-
roem, hospité pro exule, & pro fugituo filiū efficit: mune-
ribus plane regalibus donat, quibus eū ad se diligendū in-
uitaret. Atque nō Mauritius solū tam magnifica dona mi-
sit ad Chosroem, sed imperatrix etiam erga Chosrois con-
iuges, & liberi Mauritij, erga liberos eius, paria benignita-
tis officia præstiterunt

κροθρονον
vid. chi.
Erasm.

*Quòd imperator Gregorium & Domitianum in Chosro-
is occursum emisit. Caput XVII.*

Porro Mauritius omnes satellites suos, & totum ex-
ercitum Romanum cum duce, qui Chosroem, quo-
cunque vellet, comitarentur, mittit. Quinetiam, quò
plus honoris ei deferret, mittit quoque Domitianum epi-
scopum Melitinæ, suum cognatum, virū prudentia & in-
genio præstantem, & tum verbo, tum re ipsa ad res maxi-
mas gerendas maxime idoneum, & ad grauissima obeunda
nego-

negocia aptissimū. Mittit præterea Gregorium, qui Chosroem cum ob prudentes sermones, quos de alijs rebus omnibus cum eo conferebat, tum ob munerū magnificētiam, & consilia quæ pro rerum quibus perturbatus erat conditione peropportunè ei impertiebat, in maximam traduxit admirationem.

Quod rursus Persarum imperium Romanorum ope recepit Chosroes. Caput XVIII.

Chosroes verò cum Hierapolim, quæ primaria Euphratesiæ ciuitas est, peruenisset, rursus reuertit.

Quod cū intellexisset Mauricius, pluris faciens commo dis Chosrois supplicis, quàm suæ ipsius gloriæ consulere, ingenti pecuniæ vi (quod non antè aliquando visum fuisset) eum iuuat: atque ex Persis conscribit exercitum, & impensis omnibus de suo suppeditatis, Chosroem utroq; exercitu, Romano scilicet & Persico instructum extra fines imperij Romani ad Martyropolin vsq; pducēdū curauit. Cui Sittas primū traditus est: deinde à Martyropolitans lapidibus obrutus, postea ab eisdem in crucē actus. Traditum est ei quoque Daras oppidum, à quo clam exiuerant Persæ: atque Baramè à Romanis solis vnico prælio superato, & solo cum ignominia in fugam verso, Chosroes ad suum ipsius regnum reductus fuit.

Quod id temporis sancta martyr Golauduch vivebat.

CAPVT XIX.

Eodem tempore vixit apud nos Golauduch martyr, quæ multa tormenta perpeffa, & à Magis Persis graui ter excruciatâ, martyrij coronam post magna miracula, quæ ediderat, assecuta est. Cuius vita ab antiquiore Stephano, Hierapolis Episcopo, literis mandata est.

De donarijs quæ ad sanctum Martyrem Sergium misit Chosroes. Caput XX.

Chosroes autem iam ad suum regnum restitutus, mittit ad Gregorium crucem multo auro & lapidibus pretiosis exquisitè elaboratam, qua honorem Sergij martyris inclyti illustrari voluit. Hanc crucem primum Theodora cōiunx Iustiniani ei dedicauerat: deinde Chosroes senior cum alijs monumentis, uti à me suprâ commemoratum

Rr § moratum

EVAGR. HISTORIAE

moratum est, inde abripuerat. Mittit quoque aliam crucem, auream, in qua literis Græcis ista curauit inscribēda, Hanc crucem ego Chosroes, Rex Regum, filius Ormisdæ misi. Cū enim diabolico conatu, & veteratorio infelicissimi Baramis & suorum Caballiorum in Romaniam confugere, eramus compulsi, & propter aduentum scelerati Zadespram, cum exercitu ad Nisibin, quò Caballarios qui à partibus Nisibensium stabant, subduceret, Caballarios cum duce ad Charchas vsque, qui Zadespram resisterent, eiusque vires frangerent miseramus, ope & præsidio comminuti S. Sergij, martyris honoratissimi & in primis memorabilis, quoniam acceperamus eum res ab se postulas solere largiri, primo anno regni nostri. Septimo Id. Ianuarij, postulauimus opem ab eo, votumque fecimus, si Caballarij nostri Zadespram, vel interficerent, vel captiuum secum ducerent, nos auream crucem lapillis distinctam ad eius templum missuros, qua venerandum eius nomen illustraretur: atque ad quintum Id. Februarij caput Zadespram ad nos perlatum fuit. Itaque postulationis nostri facti composites, quo res gesta nemini dubia esset, ad venerandum sancti Sergij nomen illustrandum hanc crucem à nobis fabricatam, ad templum eius misimus vnà cum cruce, quam Iustinianus Imperator Romanus ad idem templum misit, quamque Chosroes Rex Regum, filius Cabadi proauis nostri, temporibus, quibus Romani & Persæ grauissimè inter se dissiderent, huc aduexit, quam denique nos in nostris thesauris inuenimus, & ad ædem sancti & venerabilis Sergij mittendam curauimus. Has cruces Gregorius cum de sententia Mauricij Imperatoris accepisset, cum magna pompa ad sacrum martyris templum defert, inque eo reponit. Haud ita multò post, alia dona ad sanctum illud templum misit Chosroes, inter quæ erat discus ex auro confectus, in qua inscribēda curauit hæc verba. Ego Chosroes Rex Regum, filius Ormisdæ hæc in hoc disco inscribenda curauit, non vt spectentur ab hominibus, neque vt amplitudo tui venerandi nominis ex meis verbis cognoscatur, sed partim propter rerum in eo inscriptarū veritatem, partim propter multa beneficia, & liberalia, quæ abs te accepi. Nam mecum felicif-

Nota

πατρός
Vide ca.
15.5.lib.

Operculum calicis.

felicitè actum puto, quòd nomen meum in tuis sacris vasis
 extet. Cum fortè Beramajs effem, petebam abs te, sanctè
 Sergi, vt mihi subsidio venires, & Sira coniunx conciperet.
 Ac cum Sira Christiana esset, & ego Gentilis, & lex nostra
 non permetteret nobis potestatem, mulierem Christianam
 in vxorem ducendi, tamen ob meum singularè erga te amo-
 rem, legem in hac muliere neglexi, & eam de die in diem
 inter cæteras vxores ingenuè diligere non destiti, neque
 desisto. Quamobrem visum erat tuam bonitatem, sanctè
 Sergi, deprecari, vt grauida fieret. Quinetiam votum tibi
 nuncupauì, sumq; pollicitus, si Sira conciperet, me cru-
 cem quam illa gestat ad sanctissimū templum tuum mis-
 surum. Quapropter ipse equidem & Sira hoc apud animos
 nostros proponebamus, vt hanc crucem in memoriam no-
 minis tui, sanctè Sergi, ipsi teneremus, & visum erat pro illa,
 pretium eius, quod quatuor millia & quadringentos stater-
 res miliaresios non excederet, mittere, & sic idem augere, vt
 eius summa quinque millia staterum complecteretur. Atq;
 ex eo tempore, quo istam postulationem animis nostris
 concipere, hæcque cogitare cœperamus ad tempus,
 quo Rhoson Chosron venimus, non amplius decem
 dies præterierant: ad quod quidem tēpus tu, sanctè Sergi,
 non quòd ipse, dignus essem, sed propter tuam ipsius
 bonitatem mihi noctu secundum quietem visus es, &
 iam tertio dixisti Siram concepturam. Atque ego in
 eadem visione tertio aperte tibi quæ erant consentanea
 respondi. Ac quoniam tu rerum abs te postulatarum lar-
 gitor es, ex eo die Sira morbum, quo mulieres laborare
 solent, non sensit. Ego autem etsi hac de re animo hæsitaba-
 bam, vt *Mistras.* vtum verbis tuis fidem haberem an non, cum
 sis postulationum largitor, postea tamen ex eo quòd
 morbus muliebris Siram non attigit, tum vim exploratam
 habui visionis, tum tuorum verborum veritatem.
 Quocirca crucem hanc illico, & eius prætium vnà ad
 tuam sanctissimam ædem misi: dedique mandatum,
 vt ex eius pretio discus vnus, & vnus calix fie-
 rent, qui diuinis mysterijs celebrandis inserui-
 rent. Quinetiam vt crux fieret, & thuribulum fabri-
 caretur.

caretur.

EVAGR. HISTORIAE

Fide sui.
Οὐδὲν

caretur, vtrumque aureū in vsum sacræ mensæ, & vnicū v-
trinque apertū conficeretur auro collustratum. Quod autē
de summa pretij restaret, ad necessarios vsus tuæ sacræ æ-
dis referuaretur, vt mihi & Siræ tu sancte Sergi, cum in a-
lij rebus opitulareris, tum maxime in hac petitione subfi-
dio venires, & quod per tuam intercessionem nobis eue-
nerit, idem ipsum per tuam clementiam & bonitatem mi-
hi & Siræ ex sententia penitus succedat, quo tum ipse, tum
Sira, tum alij omnes denique in toto orbe terrarum, tua in
virtute spem ponamus, & in te deinceps credamus. Hæc
donaria à Chosroe oblata ea loqui videntur, quæ cum pro-
phetia Balaam consentiunt: quod plane dei prouidētia fa-
ctum est, vt Gentilium linguæ verba salutaria proferrent.

De Naamane Saraceno. Cap. XXI.

PER id temporis Naamane gentis Scenetarum tribu-
nus, Gentilis adeo nefarius & sceleratus, vt propria
manu homines dæmonijs suis mactaret, ad sanctum ac-
cessit baptismum, statuamq; Veneris auream igne liquefa-
ctam pauperibus erogauit, & omnes, qui ad eum spectabāt,
ad veram in deum fidem traduxit. Gregorius autem, post-
quam cruces à Chosroe donatæ erant, de sententia impera-
toris, omnia monasteria in solitudine, limetarum dicta, &
maxime in quibus peruersa Seueri dogmata regnabant, per-
lustrauit, exposuitque illis vera ecclesiæ dogmata, & multa
castella, pagos, monasteria, & gentes integras ad dei eccle-
siam adduxit.

*De sancti Symeonis qui columnam incolebat
morte. Caput XXII.*

INterea loci cum Symeones sanctissimus tam graui-
ter ægrotaret, vt nulla esset spes vitæ reliqua, Gregorius à
me de hac re certior factus, maturat, vt Symeoni extre-
mum spiritum agenti adesset. Verum quod volebat, mi-
nime est consecutus. Erat autem iste Symeones propter
eximiam virtutē omnium hominum suæ ætatis facile præ-
stantissimus: qui in columna vitam seueram coluerat, ad-
eò à teneris, vt aiunt, vnguiculis, vti dentes suos in ea
mansione commutaret. Ad vitam autem in columna de-
gendam tali causa inductus fuit. Cum adhuc valde te-
nella ætate esset, & puerorum more per montis iuga lu-
dendo

dendo saltandoque pererraret, forte fortuna incidit in par-
 dum cuius collo cingulo circumiecto, eo velut freno be-
 stiam, quæ iam suam feram naturam exuerat, ad suum mo-
 nasterium secum ducit. Quod cum magister eius, qui æta-
 tem agebat in columna, videret, percontatur, quid sit. Re-
 sponder puer selem esse, quem vulgo catum nominat. Hinc
 igitur coniecturam faciens quantopere virtute esset in po-
 steriorum præstaturus, ad vitam in columna degendam eum
 induxit. In qua columna, simul, & in altera, summo in mon-
 tis vertice cita, sexaginta octo annos vixit, omnibus gratiæ
 donis repletus: quippe dæmones expulit, sanauit omnia
 morbum & omnem languorem, res futuras perinde ac præ-
 sentes prævidit. Qui prædixerat Gregorio, illum eius mor-
 ti minime ad futurum, atque adeo ignoraturum, quid post
 ipsum mortuum eueniret. Quinetiam cum ipse mecum co-
 gitarem de liberorum amissione, quæreremque quid causæ
 esset, cur Gentilibus, qui liberis abundarent, idem ipsum
 neutiquam accideret, Symeones, quamuis hanc cogitatio-
 nē nemini omnino patefecissem, scripsit ad me, vt ab eius-
 modi cogitationibus, vtpote Deo minime probatis desiste-
 rem. Porro autem cum vxor scribæ mei, quoniam lac illi,
 postquam pepererat, ita obstructum fuit, vt infans in maxi-
 mum vitæ veniret periculum, Symeones, vbi manum dex-
 tram viri eius tetigerat, iussit, vt ad vxoris vbera iniiceret.
 Quo factò, extemplo lac velut ex fonte erupit, adeo vt ve-
 stem mulieris totam madefaceret. His accedit, q̄ puerum
 à viatoribus, quibuscum iter fecerat Symeones, in tempesta
 nocte à tergo relictum, Leo dorso imposuit, & ad monaste-
 rium Symeonis aduexit. Itaque ministri Symeonis iussu e-
 gressi, puerum à Leone apportatum introduxerunt. Multa
 alia præterea gessit, plane memorabilia: quæ & linguam di-
 fertam, & vacuum tempus, & separatam tractationem desy-
 derant: quæ certe crebro hominum ore sunt atque sermo-
 nibus decantata. Nam cuiusque nationis homines, non
 Romani solum, sed etiam Barbari ad eum aduentarunt, te-
 rumque postularum compotes facti sunt. Huic Symeo-
 ni rami quidam fruticis in monte crescentis & cibi & po-
 tionis loco fuerunt.

De

EVAGR. HISTORIAE

De Gregorij Theopolitani Episcopi ab hac vita
migratione. CAPVT XXIII.

NON longo tempore post, Gregorius podagra correptus, qua maximè torquebatur, cum medicamentum ex Hermodactylo (sic enim vocatur) confectum, quod medicus quidem ei dedisset ebibisset, exijt è vita. Moritur autem tempore, quo Gregorius, qui successerat Pelagio, episcopatum antiquæ Romæ gessit, nouæ autem Ioannes, & Alexandria Eulogius, vt supra dixi, & Anastasius Antiochiæ, qui post viginti tres annos ad suam sedem restitutus fuisset, & Hierosolymorum Ioannes, qui paulo post, obiit mortem, & nemo adhuc ad illius Episcopatus gubernacula capefenda designatus est.

Hoc loco historiae finem imponere animus est, anno scilicet duodecimo regni Mauricij Tiberij imperatoris Romani, resque quæ deinceps sequuntur, his quibus libitum fuerit, narrandas, monumentisque literarum prodendas relinquere. Quod si quicquam à nobis vel omissum negligentia, vel minus accurate expositum videatur, nemo nobis crimini det, illud secum cogitans, nos historiam dispersam dissipatamque in vnum collegisse, quò utilitati hominù quorum gratia tantos & tam graues labores suscepimus, inseruiremus. Aliud præterea opus à nobis elaboratù est, quod relationes, epistolas, decreta, orationes, disputationes, & alias res nonnullas compectitur. Relationes autem, quæ in eo còtinentur, sunt maximam partem ex persona Gregorij episcopi Antiochiæ factæ. Pro quibus duos honoris gradus consecuti sumus, Quæsturam à Tiberio Constantino, & munus tabularum seruandarum, in quibus præfectorum nomina inscribebantur, à Mauricio Tiberio, quo regnate, eas relationes composuimus, idque eo ipso tempore, quo Theodosium, qui tum ei tum reip. principium felicitatis cuiusque generis dabat, in lucem edidit.

FINIS.

L A V S D E O ;